Statssekretærutvalget for
Stortingsmeldingen om CSR
v/ statssekretær Elisabeth Walaas

Oslo, 18.desember 2007

Ny stortingsmelding om bedrifters samfunnsansvar (CSR) - innspill fra Initiativ for etisk handel (IEH)

Initiativ for etisk handel (IEH) ønsker med dette å benytte seg av utenriksministerens invitasjon til å komme med innspill til regjeringens arbeid med en Stortingsmelding om CSR.

Initiativ for etisk handel har arbeidet med bedrifters samfunnsansvar (CSR) siden organisasjonen ble stiftet av Kirkens Nødhjelp, LO, HSH og Coop Norge høsten 2000. I sitt arbeid har IEH to hovedmålsettinger:

1. Styrke oppslutningen om etisk handel
2. Styrke medlemmenes arbeid med etisk handel

Dette betyr at IEH er pådriver for at stadig flere bedrifter skal påta seg et forpliktende samfunnsansvar for forhold i egen leverandørkjede (etisk handel), og for å oppnå denne målsettingen driver generelt informasjonsarbeid om viktigheten av forbedrede arbeids- og miljøforhold globalt. Dessuten arbeider IEH for å styrke medlemmenes arbeid med etisk handel, ved å etablere CSR-kunnskap i bedriftene og identifisere og utvikle nyttige CSR-verktøy.

IEH er en medlemsorganisasjon i sterk vekst. Med 72 medlemmer per desember 2007, har vi opplevd en vekst på over 40 prosent inneværende år. Vår suksessoppskrift er som følger: Bedrifter påtar seg et forpliktende CSR/etisk handel-engasjement hvis følgende tre forhold er til stede:

- Informasjon om arbeids- og miljøforhold i produksjonsland og bedrifters muligheter til å bidra til forbedringer.
- Tilgjengelige verktøy og ferdigutviklede framgangsmåter
- Opplæringsmuligheter og lett tilgjengelig rådgivning

Fagområdet CSR er i rask utvikling, både hva gjelder antall aktører, metodikk og kunnskapsnivå. En viktig trend er etter vår mening at mens man tidligere omtalte CSR som en samlebetegnelse, snakker man i dag mer om de enkelte ansvarsområder innenfor CSR. Noen hovedområder i så måte er klima, miljøvern, korrupsjon, skatteinnbetaling, menneskerettigheter og altså etisk handel, eller samfunnsansvar i leverandørkjeden, som er IEHs fagfelt. Etisk handel defineres som bedrifters arbeid for å bidra til bedre arbeidsforhold og miljøhåndtering i egen leverandørkjede. Det felles normative grunnlaget er hentet fra

sentrale FN- og ILO-konvensjoner. Respekt for produksjonslandets egen lovgivning er grunnleggende i arbeidet med etisk handel.

I løpet av IEHs eksistens er etisk handel blitt et stadig mer aktuelt tema. Dette skyldes selvsagt først og fremst outsourcing: At norsk varehandel i sterkt økende grad baserer seg på at produksjonen skjer ute – gjerne i land hvor myndighetenes overvåkning av arbeidslivet og vern av arbeidstakeres rettigheter ligger tilbake å ønske. Denne utviklingen har medført at CSR-temaet etisk handel angår de fleste norske bedrifter.

Etisk handel angår viktige politikkområder for norske myndigheter: Fattigdomsbekjempelse og Tusenårsmålene, miljøvern, styrking av arbeidstakeres rettigheter gjennom menneskerettighetsdialogene og via andre kanaler (for eksempel ILOs Decent work-agenda) og næringsutvikling i Sør, for å nevne noen. Innenrikspolitisk er målsettingene i for eksempel *Handlingsplan mot sosial dumping* og *Handlingsplan for miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser* viktige områder hvor etisk handel-feltet har mye å tilføre myndighetenes politikk. I den forbindelse er det verd å nevne at IEH, sammen med miljøstiftelsen GRIP, har fått i oppdrag fra BLD å lage en praktisk rettet veileder for offentlige innkjøpere som ønsker å stille etiske krav i sine innkjøp.

Felles for politikken på disse utenrikspolitiske og innenrikspolitiske områdene er at et godt resultat fordrer aktiv deltakelse fra næringslivet, og at IEH og IEHs medlemsbedrifters kompetanse svært relevant i forhold til å nå de ulike politiske målsettingene.

IEH samarbeider med norske myndigheter om utvalgte prosjekter.

Oppsummert har IEH følgende innspill til regjeringens arbeid med Stortingsmeldingen:

- **SMB-bedrifters CSR-utfordringer er knyttet til handel.** Det er gjennom handel og import brorparten av norske bedrifter jobber internasjonalt. Likevel har norske myndigheters CSR-politikk og tiltak hittil i overveiende grad dreiet seg om utfordringene som møter de største norske industribedriftene. Stortingsmeldingen gir en god anledning til å løfte fram de CSR-utfordringer og -muligheter som møter import- og handelsbedriftene. Ofte er disse SMB-bedrifter, uten staber som kan jobbe med myndighetskontakt i CSR-sammenheng. Deres bidrag til CSR-agendaen er likevel viktig, og mulighetene mange. Overfor sine handelspartnere er norske virksomheter viktige kunder med stor innflytelse: De kan stille krav, bidra med egen kompetanse, hente inn ekstern ekspertise mv. HMS, miljøhåndtering og sosial dialog på arbeidsplassen er områder hvor norske virksomheter har kompetanse å bringe med seg ut til sine handelspartnere, produksjonsbedrifter i utviklingsland.

- **Hvordan få flere til å gjøre mer?** En målsetting for meldingen bør være å få flere bedrifter til å arbeide bedre med samfunnsansvar. Hvordan kan norske myndigheter engasjere næringslivet til å ta større ansvar og flere bedrifter til å ta ansvar? Hvem er gode samarbeidspartnere for å nå målsettingene i meldingen? IEH har dokumenterte resultater å vise til i så måte, og ønsker å utvide sitt samarbeid med norske myndigheter om å styrke norske bedrifters CSR-engasjement.

- **Tenk både internasjonalt og nasjonalt**. Med et globalisert arbeidsliv er mange av de utfordringene vi tidligere tenkte på som kun gjeldene internasjonalt stadig hyppigere forekommende også i Norge. En Stortingsmelding om CSR bør etter IEHs mening derfor også dreie seg om bedrifters opptreden i Norge.

- **Se sammenhenger.** Politikkområdet CSR henger sterkt sammen med andre politikkområder. Stortingsmeldingen om CSR må ses i sammenheng med andre politiske prosesser, handlingsplaner mv.

- **Vær navlebeskuende.** Se på statens egne roller i forhold til CSR – som eier, kunde, investor, fasilitator osv.

- **Still krav til næringslivet.** En Stortingsmelding om CSR må inneholde klare forventninger.

- **Lokal kompetanseutvikling i produksjonslandene.** I CSR-arbeid er det avgjørende viktig å samarbeide med lokale kunnskapsmiljøer i produksjonslandet. Dette både fordi disse miljøene innehar nødvendig lokal forståelse, men også fordi samarbeide med slike organisasjoner /kompetanseoverføring til disse miljøene er et eget utviklingsfremmende tiltak. Slikt internasjonalt samarbeid bør løftes frem i meldingen.

Med vennlig hilsen

Thomas Angell, HSH
styreleder IEH

Kristin Holter
daglig leder IEH